

CIVILNÁ OCHRANA

INFORMÁCIA PRE OBYVATEĽSTVO

V živote a činnosti našej obce zaujímajú významné miesto i úlohy a opatrenia, ktoré súvisia s ochranou našich občanov v prípade vzniku krízových situácií a mimoriadnych udalostí. Ich plánovanie a zabezpečovanie vyplýva nielen z ustanovení príslušných zákonov, ale i z reálnej možnosti ohrozenia života, zdravia a majetku následkami možných havárií, živelných pohrôm a ekologických katastrof.

Na základe Výpisu z analýzy územia okresu Galanta z hľadiska možných mimoriadnych udalostí, hrozia obyvateľom obce Jánovce iba miestne zdroje ohrozenia

a) Ohrozenia mimoriadnymi javmi poveternostného a klimatického charakteru:

- ~ vietor, záplavy hroziace z privalových dažďov, krupobitie, inverzia, hmly, snehové kalamity, námrazy a poľadovica,
- ~ požiare.

Pre prípad vzniku niektorej z uvedených mimoriadnych udalostí poskytujeme nasledovné informácie.

VŠEOBECNÉ ZÁSADY ČINNOSTI PRI OHROZENÍ

Pri ohrození, o ktorom môžete byť vyrozumení prostredníctvom sirén, správou z rozhlasu, z televízie, tlače alebo hlásením miestnym rozhlasom, príp. od spoluobčanov, sa snažte dodržiavať nasledovné zásady:

UVEDOMTE SI, že najväčšiu hodnotu má ľudský život a zdravie a až potom záchrana majetku.

PAMÄTAJTE na sebaochranu, poskytnutie prvej pomoci a vzájomnej pomoci v tiesni.

REŠPEKTUJTE informácie poskytované prostredníctvom rozhlasu, televízie.

NEROZŠIRUJTE poplašné a neoverené správy.

NEPODCEŇUJTE vzniknutú situáciu a zachovajte rozvahu.

VARUJTE ostatné ohrozené osoby vo svojom najbližšom okolí.

NETELEFONUJTE zbytočne, aby ste počas mimoriadnej situácie nepreťažovali telefónnu sieť.

POMÁHAJTE ostatným, najmä starým, chorým a bezvládnym ľuďom, postarajte sa o deti.

DODRŽIAVAJTE pokyny pracovníkov civilnej ochrany a ďalších záchranných zložiek, orgánov štátnej správy a samosprávy.

MIMORIADNA UDALOSŤ

Mimoriadna udalosť je stav zapríčinený živelnou pohromou, technologickou haváriou alebo katastrofou, pričom

- a) **živelná pohroma** je udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné škodliviny alebo pôsobia ničivé faktory majúce negatívny vplyv na život, zdravie a majetok,
- b) **technologická havária** je porucha prevádzkového procesu spojená najmä s únikom alebo pôsobením nebezpečných škodlivín a s tým spojených ničivých faktorov v jej okolí,
- c) **katastrofa** je udalosť, ktorá má za následok pôsobenie nebezpečných škodlivín alebo ničivých faktorov v rozsahu väčšom ako pri technologickej havárii.

MIMORIADNA SITUÁCIA

Mimoriadnou situáciou sa rozumie obdobie trvania následkov mimoriadnej udalosti v určitej oblasti, pokiaľ v nej pôsobia nebezpečné škodliviny alebo ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie, majetok a životné prostredie.

Mimoriadna situácia sa vyhlasuje a odvoláva prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

VŠEOBECNÉ ZÁSADY PRI VYŽIADANÍ POMOCI

Ak potrebujete pomoc v tiesni alebo oznamujete správy o mimoriadnej udalosti volajte na linku tiesňového volania 112 a uveďte:

- ~ svoje meno a číslo telefónu z ktorého telefonujete,
- ~ druh udalosti (požiar, dopravná nehoda, povodeň, trestný čin, a pod.),
- ~ rozsah udalosti (požiar domu, bytu, lesa, ohrozenie života viacerých osôb, zaplavenie cesty, poľa, obce, a pod.),
- ~ miesto udalosti,
- ~ ak je na miesto udalosti sťažený prístup uveďte spôsob prístupu, smer odkiaľ je možné miesto udalosti dosiahnuť a druh prístupovej cesty (súkromná cesta, poľná cesta a pod.)

Po ukončení hovoru počkajte na spätné volanie operátora príslušnej záchranej služby alebo polície.

VAROVANIE OBYVATEĽSTVA

Varovanie obyvateľstva je jedno z najdôležitejších opatrení civilnej ochrany. Varovanie je vykonávané varovnými signálmi uskutočňovanými prostredníctvom sirén. Varovné signály sú následne doplňované hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Ak zaznie varovný signál:

- a) nastáva mimoriadna situácia,
- b) podľa tónu signálu a dĺžky jeho trvania zistíte pred čím vás varuje,
- c) počúvajte následnú hovorenú informáciu vysielanú rozhlasom, televíziou alebo hlásením obecného (mestského) rozhlasu.

VAROVNÉ SIGNÁLY

VŠEOBECNÉ OHROZENIE

2 minútovým kolísavým tónom sirén pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov.

OHROZENIE VODOU

6 minútový stály tón sirén pri ohrození ničivými účinkami vody.

KONIEC OHROZENIA

2 minútový stály tónom sirén bez opakovania znamená koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia mimoriadnej udalosti.

Varovné signály a signál **KONIEC OHROZENIA** sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Preskúšanie prevádzkyschopnosti siete sirén sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom spravidla druhý piatok v mesiaci o 12:00 hod.

INDIVIDUÁLNA OCHRANA OBYVATEĽSTVA Prostriedky individuálnej ochrany (PIO)

Individuálna ochrana obyvateľstva sa zabezpečuje prostriedkami individuálnej ochrany, ktorými sa rozumejú prostriedky na ochranu dýchacích ciest a očí proti účinkom nebezpečných látok. Prostriedky individuálnej ochrany sú ochranné masky pre deti pre dospelé obyvateľstvo, detské vaky a kazajky a ochranné rúška.

IMPROVIZOVANÁ OCHRANA DÝCHACÍCH CIEST A POVRCHU TELA

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany sú určené na ochrana dýchacích ciest a očí.

Ochrana hlavy

Odporúča sa použiť čiapky, šatky, šály, cez ktoré je vhodné natiehnúť kapucňu, prípade nasadiť ochrannú prilbu (najlepšie cyklistickú, pracovnú lyžiarsku a podobne). Najvhodnejším spôsobom ochrany úst a nosa je prekrytie týchto častí kúskom flanelovej tkaniny alebo froté uterákom mierne navlhčeným vo vode, vodnom roztoku sódy alebo kyseliny citrónovej. Oči ochránime okuliarmi uzavretého typu (potápačské, plavecké lyžiarske a podobne). Vetracie prechody na okuliaroch prelepíme lepiacou páskou.

Ochrana trupu

Všeobecne platí zásada, že každý druh odevu poskytuje určitú mieru ochrany, pričom väčší počet vrstiev zvyšuje koeficient ochrany. Na ochranu môžeme použiť dlhé zimné kabáty, bundy, nohavice, kombinézy, suštiakové športové súpravy. Použité ochranné odevy je nutné dostatočne utesniť na krku, rukávoch a nohaviciach. Netesné zapínanie a rôzne nežiadúce trhliny v odevu je nutné prelepiť lepiacou páskou. Ku všetkým ochranným odevom je vhodné použiť nepremokavý plášť (napr. plášť do dažďa) alebo plachtu prehodenú cez hlavu.

Ochrana rúk a nôh

Veľmi dobrým ochranným prostriedkom rúk sú gumené rukavice. Pre ochranu nôh sú najvhodnejšie gumené a kožené čižmy, kožené vysoké topánky. Pri použití nízkych topánok je vhodné zhotoviť si návleky z igelitových sáčkov alebo tašiek.

ČINNOSŤ V OBLASTI OHROZENIA ÚNIKOM NEBEZPEČNÝCH CHEMICKÝCH LÁTOK

Nebezpečné chemické látky spôsobujú poškodenie centrálného nervového systému, dýchacích orgánov, zažívacieho traktu poškodenie kože alebo narušujú metabolizmus postihnutého. V prípade havárie spojenej s únikom nebezpečnej chemickej látky pôsobia na okolie v podobe plynu alebo výparov.

Čo robiť, keď zaznie siréna (mimo doby pravidelného preskúšania)

- ~ Pri pobyte mimo budovu – vyhľadajte čo najrýchlejšie úkryt, poprípade vstúpte do najbližšej budovy.
- ~ Ak sa nachádzate v domácnosti – zhromaždite celú rodinu a byt neopúšťajte.
- ~ Nesnažte sa vyzdvihnúť deti zo škôl a predškolských zariadení, bude o ne postarané.
- ~ Vytvorte izolovaný uzavretý priestor – uzavrite a utesnite okná, dvere a vetráky, odstavte klimatizáciu (netesnosti prelepte páskou, väčšie netesnosti môžete utesniť tkanivami namočenými vo vode s rozpustnými saponátmi). Uzavretím priestoru znížite pravdepodobnosť vlastného ohrozenia.
- ~ Uhasťte otvorený oheň a iné spaľovacie zariadenia.
- ~ Sledujte vysielanie rozhlasu a televízie a riad'te sa podľa vysielaných pokynov.
- ~ Telefonujte len v súrnom prípade, nezaťažujte telefónne linky, najmä nevolajte čísla tiesňového volania.
- ~ Postarajte sa o domáce a hospodárske zvieratá.
- ~ Čakajte doma na ďalšie pokyny.

KOLEKTÍVNA OCHRANA OBYVATEĽSTVA – UKRYTIE

Úkrytie je hlavným spôsobom kolektívnej ochrany osôb pred možnými následkami mimoriadnej udalosti. Úkrytie v obci sa bude zabezpečovať v existujúcich jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne, vo vhodných podzemných alebo nadzemných priestoroch stavieb právnických osôb alebo fyzických osôb zriadených hlavne v období po vyhlásení vojnového stavu. Tieto priestory po vykonaní špecifických úprav (napr. utesnenie okien a dverí a pod.) musia zabezpečovať čiastočnú ochranu pred účinkami mimoriadnych udalostí.

Úkrytová batožina – hmotnosť 10 až 15 kg a mala by obsahovať:

- ~ osobné doklady, cennosti a lieky,
- ~ toaletné potreby, bielizeň, náhradné šaty a domácu obuv,
- ~ vreckovú lampu
- ~ potraviny na 2 – 3 dni.

Do úkrytu je zakázané brať zbrane, alkohol, zápachajúce a ľahko zápalné látky, objemné predmety, kočíky, periny, domáce zvieratá, zapalovače, cigarety, ponorné variče, jedlá podliehajúce rýchlemu znehodnoteniu a pod.

Zásady správania sa v úkrytoch

- ~ správajte sa zodpovedne, dbajte na pokyny obsluhy úkrytu,
- ~ neplytvajte vodou a potravinami,
- ~ udržiajte čistotu a poriadok,
- ~ nepohybujte sa zbytočne po úkryte a nehovorte hlasno,
- ~ chovajte sa kľudne, vzájomne si pomáhajte,
- ~ nefajčite, nepoužívajte otvorený oheň a elektrické spotrebiče.

KOLEKTÍVNA OCHRANA OBYVATEĽSTVA – EVAKUÁCIA

Evakuácia zahŕňa odsun ohrozených osôb, zvierat, prípadne vecí z určitého územia v období trvania bezprostredného ohrozenia pri vzniku mimoriadnej udalosti a počas trvania mimoriadnej situácie.

Všeobecné zásady činnosti po vyhlásení evakuácie

Po vyhlásení evakuácie je vo vašom záujme, aby ste v čo najkratšom čase opustili ohrozený priestor s dodržaním nasledovných postupov.

- ~ pripravte si evakuačnú batožinu,
- ~ uzatvorte prívod vody a plynu,
- ~ uzamknite byt,
- ~ presvedčte sa, či vaši susedia vedia o vzniknutej situácii,
- ~ v prípade potreby pomôžte deťom, starým a nevládnym spoluobčanom,
- ~ presuňte sa na miesto určené miestnou evakuačnou komisiou (pešo alebo vlastným motorovým vozidlom),
- ~ Dodržujte disciplínu, ohľaduplnosť a pokyny miestnych evakuačných orgánov a polície,
- ~ prípade potreby použite prostriedky improvizovanej ochrany dýchacích ciest a povrchu tela,
- ~ Na prepravu použite len evakuačné trasy,
- ~ V nových priestoroch budete ubytovaní u svojich príbuzných a známych, resp. v rekreačných, kultúrnych, spoločenských a školských zariadeniach, kde Vám bude poskytnutá potrebná starostlivosť,
- ~ O čase a podmienkach návratu domov, budete informovaní verejnými oznamovacími prostriedkami.

Evakuačná batožina nesmie presiahnuť nasledovné váhy

- ~ 25 kg na osobu u dospelých
- ~ 15 kg na osobu u detí
- ~ 5 kg príručná batožina.

Do evakuačnej batožiny si nezabudnite pribalit'

- ~ Osobné doklady, dôležité dokumenty, cennosti, peniaze,
- ~ Osobné lieky a nevyhnutné zdravotnícke potreby,
- ~ Základné potraviny nepodliehajúce rýchlemu skazeniu na dva až tri dni, čaj, vodu,
- ~ Predmety dennej potreby a osobnej hygieny,
- ~ Vreckovú lampu, sviečku, zápalky,
- ~ Prikrývku, spací vak,
- ~ Náhradnú osobnú bielizeň, náhradný odev, obuv, nepremokavý plášť,